

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ Մ. ԳՈՐԿՈՒ ԱՆՎԱՆ N 5 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ
ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեման- Ինքնուրույնության և նախաձեռնության ունակությունների զարգացումը
Հասարակագիտություն առարկայի դասավանդման ընթացքում

Մասնակից՝ Եպրաքսիա Մխիթարյան

Դպրոց՝ Այգեշատի միջնակարգ դպրոց

Վերապատրաստող՝ Կարինե Ավետիսյան

Վաղարշապատ 2022թ.

Բովանդակություն

Նախաբան.....	3
Հետազոտական համատեքստ.....	6
Գործնական համատեքստ և հետազոտական ընթացք.....	11
Ամփոփում.....	14
Օգտագործած գրականություն	16

Նախաբան

Ոչ մի մեծ բացահայտում առանց նախաձեռնության չի եղել:

Ռ.Էմերսոն

Ինքնուրույնությունը անձի հավաքական հատկանիշ է, որն ունի մի շարք բաղկացուցիչներ և ենթադրում է նախաձեռնողականություն, ակտիվություն, ինքնավստահություն, նպատակասլացություն: Ինքնուրույնությունն անձի կենտրոնական հատկանիշ է:

Ինչու՞ է ինքնուրույնությունն այսքան կարևորում:

Պատճառն այն է, որ որևէ համակարգ չի կարող համարվել զարգացած կամ զարգացող, եթե այն ինքնուրույն չէ: Ցանկացած կախյալ վիճակ համարվում է ավելի ցածր մակարդակում գտնվող համակարգ, քան ինքնուրույնությունը:

Ի՞նչն է անձի անհատական զարգացման գործընթացում խթանում ինքնուրույնության ձևավորմանը:

Առաջին հերթին, կարևոր է չիսանգարել տվյալ որակի ձևավորմանը, քանի որ ինքնուրույնությունն անձին ներհատուկ ու բնագոյային հատկություն է. մարդն իր ծնված օրվանից ի վեր ձգտում է ինքնուրույնության: Օրինակ՝ տարբեր տարիքային փուլերում երեխան փորձում է իրեն հասանելի թվացող գործողությունները կատարել ինքնուրույն: Այսինքն՝ սա մի բնագոյային հատկություն է, որ երեխան ունի, և եթե մենք չեք խանգարում այս հատկության զարգացմանը, ապա այն ինքնաբերաբար զարգանում է և արդյունքում ունենում ենք կայացած անձ և անհատ, ով հստակ գիտակցում է ինչ է ցանկանում, ինչպիսիսի հնարավորություններ ունի իր ցանկություններին հասնելու համար և ինչ է իրենից պահանջվում լրացուցիչ:

Երեխայի ինքնուրույնության ձևավորմանը նպաստում է նաև նրան ազատելը սխալվելու վախից: Միայն սխալվելու վախ չունեցող մարդիկ կարող են ինքնուրույն լինել: Ինքնուրույն մարդիկ փորձում են հավատարիմ լինել սեփական

ցանկություններին և ինքնուրույն մարդիկ կարողանում են ավելի իրատեսորեն գնահատել իրենց հնարավորություններն ու կարողությունները: Մնացած բոլորը հավատում են արտաքին աշխարհից եկած գնահատականներին և իրատեսորեն չեն գնահատում սեփական կարողությունները: Ինքնուրույն մարդիկ պատասխանատու են վերաբերվում սեփական քայլերին: Եվ ի վերջո, սա այն որակն է, որի կարիքը մենք ունենք անկախ քաղաքացու ձևավորման գործընթացում:

Նախաձեռնողականությունը մարդու անհատական որակն է, որն ունի մոտիվացիոն-իմաստային և գործիքային ոճային առանձնահատկություններ՝ արտահայտված ձգտումներով և ակտիվ գործողություններով՝ ուղղված տարբեր ոլորտներում դրական փոփոխությունների:

Նախաձեռնությունը սահմանվում է որպես

- ակտիվ գործունեության գործընթացում առաջադեմ ստեղծագործական գաղափարներ արտահայտելու ունակություն.
- կյանքին ակտիվ մասնակցության չափանիշ, ինքնատիպ գործողություններ կատարելու ունակություն.
- անձի բարոյական որակը;
- անհատականության հատկանիշ;
- անհատի ջանքերի և գործողությունների մի շարք, որոնք ուղղված են շահերի և կարիքների բավարարման նորարարական առաջարկների իրականացմանը:

Ա.Ն. Բերեսովան ներկայացնում է անձի մանկավարժական կառուցվածքը:

Նախաձեռնության գործունեության դրսևորման համար անհրաժեշտ է.

- **մոտիվացիոն բաղադրիչ** (որի համար անհրաժեշտ է նախաձեռնություն ցուցաբերել.
- **ճանաչողական** - անհրաժեշտ է գիտելիք;
- **ուժեղ կամք** - լարել կամքը, ստիպել քեզ գործել;

- Գաղափարի իրականացման համար անհրաժեշտ են

վարքագծային և գործունեության բաղադրիչներ . Այստեղ դա

հիմնականում կախված է գաղափարի կամ նպատակի նշանակությունից:

- եւ վերջապես, **ինտելեկտուալ** բաղադրիչը՝ ծրագրված արդյունքները:

Ա.Ի. Կրուպնովն առաջարկել է նախաձեռնության հոգեբանական կառուցվածք:

Այն հիմնված է մոտիվացիոն-իմաստային ենթահամակարգի վրա, որը ներառում է տեղադրում-նպատակային, մոտիվացիոն, ճանաչողական և արտադրողական

բաղադրիչները: Եվ գործիքային-ախտորոշիչ ենթահամակարգ. Այն ներառում է դինամիկ, կարգավորող, զգացմունքային և ռեֆլեքսիվ-գնահատական բաղադրիչներ:

Ինչպես երևում է կառուցվածքից, նախաձեռնությունը հիմնված է երկու բլոկների վրա.

Առաջինը մոտիվացիոն և իմաստային է, որն իր մեջ ներառում է դեպի նպատակ տանող շարժառիթ (նպատակ դնել), գիտելիքների թարմացում և ծրագրված արդյունք:

Երկրորդը նպատակին հասնելու գործընթացն է, ներառյալ արդյունքի ռեֆլեքսային-գնահատականը:

Ինչպես երևում է մանկավարժական կառուցվածքից եւ հոգեբանական

կառուցվածքից, այստեղ տարբերություն չկա: Միավորված են թե՛ մանկավարժական,

թե՛ հոգեբանական. Շղթան՝ **նպատակ - գործողություն - արտացոլում** թույլ է տալիս

ձևավորել նախաձեռնությունը որպես անհատական որակ, որն այնքան անհրաժեշտ է ժամանակակից պայմաններում:

Նախաձեռնության կառուցվածքի և անձնական աճի կառուցվածքի իմացության

հիման վրա եւ կառուցում եմ ուսումնական գործընթաց, որի նպատակը սովորողների անձնական ներուժի ակտուալացումն է:

Այնպես որ, ինձ համար առաջին հիմնարար սկզբունքը նպատակ դնելն է: Ուսուցման մեջ նպատակադրումը սովորողների և ուսուցչի կողմից նպատակների և խնդիրների սահմանումն է որոշակի փուլում:

Հետազոտական համատեքստ

Անհատականության ձևավորման խնդիրը կենտրոնական տեղ է զբաղեցնում մեր կրթական համակարգում: Ի՞նչ հատկանիշներ պետք է ունենա ժամանակակից մարդը, որպեսզի պահանջված լինի և կարողանա ինքնուրույն կերտել իր ճակատագիրը: Պատասխանը պարզ է՝ հավաստ ինքդ քեզ, հավաստ քո ուժերին, հավաստ քո բիզնեսի հաջողության նկատմամբ:

Ինքնուրույնությունն ու նախաձեռնողականությունը զուգահեռ չեն ընթանում, դրանք անընդհատ հատվում են. նախաձեռնությունը ծնվում է հավատքի, ինքնավստահության հիման վրա, իսկ արդյունավետ նախաձեռնությունն էլ ավելի է ամրապնդում ինքնուրույնությունը և անհատի ինքնադրսևորման, ինքնազարգացման հնարավորությունները:

Մասնագետներն առանձնացնում են նախաձեռնության 5 բաղադրիչ՝ արժեքային-իմաստային, մոտիվացիոն, ճանաչողական, վարքային, հուզական-կամային:

Որպեսզի նախաձեռնությունն ամբողջությամբ դրսևորվի և չբերի բացասական արդյունքների, կարևոր է, որ այս բաղադրիչներից յուրաքանչյուրն այս կամ այն կերպ առկա լինի: Արժեքային-իմաստային կամ մոտիվացիոն բաղադրիչի բացակայությունը կնշանակի նախաձեռնություն ցուցաբերելու անկարողություն, պատրաստակամության բացակայություն, նոր իրավիճակում քայլեր ձեռնարկելու վախ: Վերջին երեք բաղադրիչներից գոնե մեկի բացակայությունը կհանգեցնի այս որակի թյուրըմբռնմանը, դրա ժամանակավրեպ դրսևորմանը և նախաձեռնության հետևանքներին դիմակայելու անկարողությանը:

Ուզում եմ կիսվել հասարակագիտության դասավանդման գործընթացում նախաձեռնողականության զարգացման վերաբերյալ իմ փորձով:

Արժեքային-իմաստային և մոտիվացիոն բաղադրիչների զարգացում.

Արժեքային-իմաստային և մոտիվացիոն բաղադրիչները սերտորեն կապված են միմյանց հետ, հետևաբար դրանք զարգանում են փոխկապակցված ձևով և արտահայտվում են նախաձեռնության նկատմամբ անձնական վերաբերմունքով, դրա գնահատմամբ և նշանակությամբ, նախաձեռնությամբ հանդես գալու

պատրաստակամությամբ:

Իմ մասնագիտական գործունեության ընթացքում ես տեսնում եմ այս բաղադրիչների զարգացումը *սովորողին սովորեցնելով պլանավորել իր գործողությունները և դնել նպատակներ* : Միևնույն ժամանակ կարևոր է հավատալ ձեր գործողություններին, որ այդ գործողություններն ի գորու են արդյունք տալ:

9-րդ դասարանի հասարակագիտության դասին Համայնքային հիմնախնդիրներ թեմայի շրջանակներում սովորողների մոտ զարգացնում է ինքնուրույն բացահայտել համայնքի խնդիրները և դասակարգել ըստ առաջնահերթության: Կատարում ենք դերերի բաշխում: 4-5 սովորող նխաձեռնում են հարցազրույց վերցնել հարևաններից, մի քանիսը հանդիպում են հայնքի ղեկավարի հետ, մյուսները գրում են նամակ՝ խնդիրը ներկայցնում են պատկան մարմիններին: Թիմը առաջարկում է հիմնախնդրի լուծման մի քանի տարբերակ :

Արժեքային-իմաստային և մոտիվացիոն բաղադրիչների զարգացումը կարող է տեղի ունենալ նաև *ձեռնարկատիրական անձի կերպարի ձևավորման* միջոցով , որը հատկապես արդյունավետ է սոցիալական և հումանիտար առարկաների շրջանակներում պատմական գործիչների օրինակով:

Պատմական դեմքերին բնութագրելիս պետք է ուշադրություն դարձնել այնպիսի հատկանիշին, ինչպիսին է նախաձեռնողականությունը, ինչպես նաև, թե ինչ դեր է այն ունեցել տվյալ հասարակության կյանքում:

Օրինակ, Microsoft-ի հիմնադիր Բիլ Գեյթսը ստեղծեց դիզայն GUI համակարգչի համար և նախաձեռնեց այն ցույց տալ ոլորտի տարբեր ընկերություններին և մարդկանց: Նրա նախաձեռնությունը չի կոտրվել լուրջ ձախողման պատճառով. նրա բիզնեսը Traf - o - Data ձախողվել է: Նախաձեռնողականությունը, արդյունքում՝ ինքնարդյունավետությունը, որը մարդու համոզմունքն է, որ ի վիճակի է կատարել իր առջև դրված խնդիրները, դարձել է նրա հաջողության հասնելու կարևոր քայլ և զգալիորեն առաջ է բերել գիտական և տեխնոլոգիական առաջընթաց:

Ճանաչողական բաղադրիչի զարգացում

առաջանում է ուսումնական իրավիճակների ստեղծման միջոցով, որոնցում

հնարավոր է նախաձեռնության դրսևորումը:

Ժամանակակից կրթական գործընթացի պարտադիր տարրը պետք է լինեն կրթական իրավիճակները, որոնք պարունակում են կոնկրետ լուծում պահանջող, բայց միանշանակ լուծում չունեցող խնդիրներ:

Այս դեպքում գլխավորը ուսուցման գործունեությունը:

Ինչպես գրել է Չուանգ Ցզուն, Ճշմարտությունը պետք է փորձված լինել, ոչ թե սովորեցնել: (Չինացի փիլիսոփա, ենթադրաբար մ.թ.ա. 4-րդ դար)

Տեսնել կյանքում իրավիճակների լուծման բազմակողմանիությունը և հիմնավորել ռացիոնալ պատասխանի որոնումը, իրավիճակային վերլուծության տեխնոլոգիաներ:

Գործի տեխնոլոգիաները, որոնք ակտիվացնում են ուսուցման գործընթացը, ներառում են.

- միջադեպի մեթոդ
- գործարար նամակագրության վերլուծության մեթոդ
- իրավիճակային վերլուծության մեթոդ.

Տեխնոլոգիայի հիմքը իրավիճակների վերլուծությունն է: Իրավիճակները հիմնված են ժամանակակից գիտական, էթիկական, քաղաքական խնդիրների վրա (օրինակ՝

կլոնավորում, էվթանազիա, «թեթև թմրամիջոցների» օրինականացում և այլն),

հետևաբար թույլ տվեք սովորողներին «զգալ» իրական կյանքը: Իրավիճակը միշտ

պատճառաբանելու կամ հետազոտելու սկիզբն ու պատճառն է: Դրա մեջ պետք է լինի

հակամարտություն, այսինքն. տեսակետների, արժեքների, բարոյական

նախասիրությունների հակասություն կամ բախում: Ուսուցման իրավիճակները

կարող են հատուկ մոդելավորվել և չվերցվել կյանքից: Օրինակ, որոշ դեպքերում

որպես իրավիճակ կարող են հանդես գալ գրական ստեղծագործությունների

դրվագները, որոնք դիտարկվում են ժամանակակից խնդիրների տեսանկյունից:

Օրինակ

միջադեպի մեթոդ.

Թեման՝ Իրավական հարաբերություններ և իրավախախտումներ

Հանցագործության վիճակի համառոտ նկարագրություն

- հանցագործության բոլոր գրանցված դեպքերի մոտ կեսը ուրիշների ունեցվածքի գողությունն է.
- գողությունների դինամիկան.
- Բոլոր հանցագործությունների կեսից ավելին կատարվում է կրկնահանցագործների կողմից.
- Հետաքննված յուրաքանչյուր երրորդ հանցագործությունը կատարվել է ավտոմոբիլային խմիչքի ազդեցության տակ գտնվող անձանց կողմից:

Հարցեր`

- Ինչու՞ մն է խնդիրը
- Ինչպե՞ս է պետությունը լուծում.
- Ի՞նչ լուծումներ կարող էք առաջարկել խնդրի լուծման համար:

Գործարար նամակագրության վերլուծության մեթոդ.

Գյուղի բնակիչները նամակ են գրել մարզպետին խաղողի մթերմանը աջակցելու խնդրանքով:

1. Բացահայտեք հիմնական խնդիրը և դրա հետ կապված տնտեսական խնդիրները:
2. Մասնագետի կողմից սույն գործով կիրառվող իրավական դաշտը.
3. Ի՞նչ ինստիտուտներ պետք է ներգրավվեն այս խնդրի լուծման գործում:
4. Առաջարկեք լուծումներ:

Իրավիճակային վերլուծության մեթոդ.

Սովորողին առաջարկվում է տեքստ, որտեղ մանրամասն նկարագրված է իրավիճակը և խնդիրը, որը պետք է լուծվի: Տեքստը կարող է նկարագրել արդեն իսկ կատարված գործողությունները, ընդունված որոշումները` վերլուծելու դրանց իրագործելիությունը:

Դեպքի ուսումնասիրությունը կարող է լինել ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբակային: Աշխատանքի արդյունքները կարող են ներկայացվել ինչպես գրավոր, այնպես էլ բանավոր:

Սովորողի առջև խնդրահարույց իրավիճակների անընդհատ տեղադրումը

հանգեցնում է նրան, որ նա ոչ թե վախենում է խնդիրներից , այլ ձգտում է լուծել դրանք, հետևաբար գործ ունենք զարգացած ինքնագործունեությամբ ձեռներեց մարդու հետ: Այսպիսով, հասուն տարիքում երեխան ավելի պաշտպանված կլինի սթրեսից և կհարմարվի դժվարություններին դիմակայելուն:

Այս տեխնոլոգիաների կիրառումը հնարավորություն է տալիս հասնել կրթական գործունեության դրական արդյունքների:

Վարքային և հուզական-կամային բաղադրիչների զարգացում

Այս բաղադրիչների զարգացման հոգեբանական և մանկավարժական աջակցությունը ներառում է.

- Աստիճանական ընդգրկում լուրջ անկախ գործունեության մեջ.
- աջակցություն ցուցաբերելու նախաձեռնությունը, անհրաժեշտության դեպքում դրա իրավասու ուղղությունը.

- Խրախուսելով իրենց գործունեության ինքնավերլուծությունը. Կարևոր է, որ սովորողն ինքը գնահատի սեփական նախաձեռնության դրսևորման արդյունքները:

Այս ուղղությամբ ամենաարդյունավետ մեթոդներից մեկը ստովորողների հետազոտական և նախագծային գործունեությունն է:

Հետազոտական և նախագծային գործունեությունը այն աշխատանքն է, որը պետք է սկսել, մինչդեռ նման գործողություններ նախաձեռնելու խնդիրը դրված է ուսուցչի վրա: Ուսուցիչը ի սկզբանե խթանում է ինչպես գործունեությունը, այնպես էլ հենց ինքը՝ աշակերտը:

Սովորողների նախաձեռնության զարգացման ձեռք բերված մակարդակը կամրապնդի հավատը սեփական գործողությունների արդյունավետության նկատմամբ, համոզմունքը, որ նրանք ունակ են կառուցողականորեն լուծել հաղորդակցական բնույթի տարբեր խնդիրներ, այսինքն. ազդում է ինքնագործունեության վրա.

Գործնական համատեքստ և հետազոտական ընթացք

11-րդ դասարան

Դաս 5. Քաղաքական առաջնորդություն (Լիդերություն)

*Ոչխարների գործն առյուծի առաջնորդությամբ միշտ կհաղթի
ոչխարի զլխավորությամբ առյուծների գործին*

Նապոլեոն Բոնապարտ (1769-1821)

Թեմայի խորհուրդը՝ Ժողովրդավարական երկրներում քաղաքական առաջնորդների և ղեկավարների գործունեությունը լրացնում են միմյանց, իսկ մրցակցությունն ու պայքարը հնարավորություն են տալիս ապահովելու կառավարման գործառույթները:

Թեմայի ուսումնական նպատակները

Բնութագրել քաղաքական առաջնորդին և առանձնացնել նրան բնորոշող էական հատկանիշները: Կարողանալ գնահատել քաղաքական առաջնորդի դերը հասարակական կյանքում:

Դասի ընթացքը

Դասը սկսում եմ հետևյալ վարժությամբ.

Դասի սկզբին առանց ներկայացնելու դասի թեման , առաջարկում եմ սովորողներին դասարանի կենտրոնում կառուցել հնգաթև աստղ, սակայն դա անել առանց խոսելու: Ես առանց միջամտելու հետևում եմ մասնակիցների քայլերին և առանձնացնում այն սովորողին(սովորողներին), որ կարողանում է կարգավորել այդ աշխատանքը: Երբ աստղն արդեն պատրաստ է հարց եմ ուղղում բոլորին.

- Ի՞նչ եք կարծում, առանց որևէ բառ արտասանելու հե՞ջտ էր աստղ կառուցելը:

- Իսկ ամենից շատ ո՞վ օգնեց աշխատանքի արագ կազմակերպմանը:

Սովորողները հնչեցնում են տարբեր պատասխաններ, իհարկե, նշում են այն աշակերտներին, որոնք օգնեցին մնացածին այդ դժվարին գործում: Պատասխանները լսելուց հետո ասում եմ դասի թեման և շեշտում , որ այն սովորողները, որոնք օգնեցին մյուսներին և կազմակերպեցին ողջ աշխատանքը, օժտված են առաջնորդական

հմտություններով:

Ո՞վ է քաղաքական առաջնորդը

ի՞նչ է քաղաքական առաջնորդությունը

Քաղաքական առաջնորդը հանրային մեծ հեղինակություն ունեցող այն անհատն է, ով ունի հետևորդներ և այնպիսի ծրագրեր, որոնց իրականացման շուրջ ինքնակամ համախմբվում են մարդիկ, խումբը, համայնքը, ժողովուրդը, ազգը կամ պետությունը:

Սովորադները, առանց նախապայմանի, հերթով մոտենում են գրատախտակին և գրում իրենց կածիքով առաջնորդին բնորոշ հատկանիշները, այնուհետև առաջարկում են համեմատել դասագրքում ներկայացված աղյուսակին, որտեղ բերված է առաջնորդի որոշակյան հատկանիշների ընդարձակ ցանկը: Հաջորդիվ գրված հատկանիշները խմբավորում են ըստ որակների՝ ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական, ինտելեկտուալ, անձնային:

Որակներ	Սովորողների նշած հատկանիշները	Դասնյութում բերված հատկանիշները
Ֆիզիոլոգիական	Բարձրահասակ, ժպտերես, մարզված արագաշարժ և այլն	Հաճելի տեսք, ամուր առողջություն, աշխատունակություն և այլն
Հոգեբանական	Զուսպ, շփվող, հավասարակշռված, համարձակ և այլն	Անձի տեսակը՝ էքստրավերտ, ինտրավերտ, խառնվածքը և այլն
Ինտելեկտուալ	Կրթված, շատ կարդացած, լայնախմբանիմաց և այլն	Ինտելեկտի բարձր մակարդակ, բանականություն, դատողություն և այլն
Անձնային	Կամային, մարդասեր, կարեկցող, հոգատար, պատասխանատու, բարի և այլն	Գործնական հմտություններ՝ ճշտապահություն, ինքնուրույնություն Վերլուծական

		հմտություններ՝ ինքնուրույնություն, ճկունություն Բարյացակամություն, կարեկցանք, ազնվություն և այլն
--	--	---

Վերլուծելով կատարված աշխատանքը՝ գլխս ենք այն եզրակացության, որ նշված շատ հատկանիշներ համընկան դասանություն բերված հատկանիշներին, այնուհետև առանձնացնում են այն որակները, որոնք առավել կարևոր են առաջնորդի համար:

Հետազոտության արդյունքում ես տեսա, որ ոչ բոլորն են ինքնուրույն և նախաձեռնող, կարծում եմ, որ այդ հատկանիշները սովորողների մոտ պետք է ձևավորել դեռևս նախադպրոցական տարիքից : Այնուամենայնիվ կարող եմ արձանագրել, որ օգտագործված մեթոդները, հնարներն ու միջոցները տալիս են արդունք, որի հետևանքով սովորողները ավելի ինքնավստահ են հանդես գալիս:

«Առաջնորդության բարդությունը կայանում է նրանում, որ պետք է լինել ուժեղ, բայց ոչ կոպիտ, բարի, բայց ոչ թույլ, համառ, բայց ոչ զգվեցնող, խոհուն, բայց ոչ ծույլ, զգույշ, բայց ոչ փոքրոգի, հպարտ, բայց ոչ գոռոզ, ունենալ հումորի զգացում, բայց առանց հեզնանքի»

Ջիմ Ռոնիի (1930-2009)

Ամփոփում

Կարող է տարօրինակ թվալ, որ անկախությունն ու նախաձեռնությունը կարևոր հմտություններ են, երբ բոլորը խոսում են թիմային աշխատանքի մասին: Այնուամենայնիվ, մտածեք այսպես. Թիմերը կազմված են մարդկանցից, որոնք միասին աշխատում են ընդհանուր նպատակին հասնելու համար: Թիմի յուրաքանչյուր անդամ պետք է նախաձեռնություն ցուցաբերի իր պարտականությունները կատարելու համար:

Դուք պետք է կարողանաք պլանավորել, թե ինչպես եք պատրաստվում կատարել այն պարտականությունները, որոնք ձեզ հանձնարարվել են որպես թիմի մաս: Ժամանակի մեծ մասը դա նշանակում է սերտ շփում թիմի այլ անդամների հետ, բայց, ի վերջո, դուք պետք է կարողանաք որոշել.

- Ինչ պետք է արվի.
- Ինչպես եք պատրաստվում դա անել:
- Երբ յուրաքանչյուր առաջադրանք կավարտվի:
- Որոնք են պոտենցիալ խոչընդոտները:

Այնուհետև դուք պետք է կարողանաք հետևել և կատարել ձեր առաջադրանքները՝ առանց որևէ մեկի վերահսկելու ձեր յուրաքանչյուր քայլը: Դա նշանակում է, որ դուք պետք է.

- Ուշադրություն դարձրեք մանրամասներին և բարձրորակ աշխատանք կատարեք էթիկական կարգով:
- Կատարեք ձեր առաջադրանքները ժամանակին:
- Նախաձեռնություն վերցրեք ուրիշներին օգնելու համար, քանի որ թիմի առաջնահերթությունները փոխվում են:
- Օգտագործեք խնդիրներ լուծելու հմտություններ, երբ դուք բախվում եք խոչընդոտների:

Օրինակներ

Պլանավորում և կազմակերպում

- Նպատակ դնել.
- Պլանավորեք և առաջնահերթ առաջադրանքները:
- Բաշխել ռեսուրսները.
- Կանխատեսել խոչընդոտները.

Հուսալիություն

- Կատարել պարտավորությունները.
- Եղեք ժամանակին:
- Ուշադրություն դարձրեք մանրամասներին.
- Համապատասխանեցեք քաղաքականությանը:

Նախաձեռնություն

- Ձգտեք գերազանցել ստանդարտ աշխատանքը:
- Նախաձեռնություն վերցրեք:
- Դժվար նպատակներ դրեք:
- Աշխատեք ինքնուրույն:

Օգտագործված գրականության ցանկ

Ա. Ալեքսանյան, Ն. Գալստյան, Տ. Միմոնյան Հասարակագիտություն առարկայի ուսումնասովանողական ձեռնարկ 11-րդ դասարան, Կարինե Հարությունյան, Գայանե Վարդանյան Մեթոդական ձեռնարկ Հասարակագիտություն առարկան դասավանդող ուսուցիչների համար Կոնրադ Ադենաուեր Հիմնադրամ (Երևան 2020) Ա.

Գյուլբուդաղյան, Կ. Հարությունյան, Տ. Թովմասյան՝ Հասարակագիտություն 9-րդ դասարան :

Աշոտ Ալեքսանյան՝ Քաղաքական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն, Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության ամբիոն, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, Երևանի պետական համալսարան, էլ-փոստ՝ ashalex@ysu.am